

Pirmsslimnīcas neatliekamā medicīniskā palīdzība

Publicēts: 29.09.2020.

Atjaunināts: 10.05.2021.

Pirmsslimnīcas neatliekamā medicīniskā palīdzība ir palīdzība, ko pacientam sniedz īpaši sagatavota mediķu vienība no notikuma vietas līdz brīdim, kad viņu nogādā slimnīcā. Tā tiek sniegta visdažādākos apstākļos un vietās, piemēram, uz ielas, dzīvoklī, mežā, operatīvajā auto, tumsā, lietū, spēcīga vēja laikā u.c. apstākļos. Neatliekamo medicīnisko palīdzību saslimušajiem un cietušajiem veselībai un dzīvībai kritiskās situācijas nepārtraukti 24/7 visā Latvijā gan ikdienā, gan ārkārtas situācijās nodrošina Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests.

Katru dienu izsaukumos ir gatavas doties līdz pat 195 brigādēm, kuras dežurē savos punktos vairāk nekā 100 vietās Latvijā. Pirmsslimnīcas neatliekamās medicīniskās palīdzības nodrošināšanā iesaistīti teju 2000 brigāžu mediķi un vairāk nekā 700 operatīvā medicīniskā transportlīdzekļa vadītāji.

NMPD regulāri piedalās gan galda, gan reālu situāciju izspēju mācībās, lai nodrošinātu prasmju pilnveidi un veicinātu sadarbību ar citiem dienestiem un organizācijām. Mācībās tiek imitēti ēku sagrūvumi, ceļu satiksmes negadījumi ar daudz cietušajiem, dažādu vielu noplūdes u.c. situācijas.

2019. gadā NMPD izstrādāja "Pirmsslimnīcas neatliekamās medicīniskās palīdzības stratēģiju 2020.-2026. gadam", kas iezīmē galvenos uzdevumus šīs funkcijas nodrošināšanā un attīstībā. Tā ir ātrāka nokļūšana adresē uz augstākās prioritātes izsaukumiem, vairāk brigāžu un jauni dežūrposteņi tādās vietās, kur tie līdz šim nav bijuši, kvalitatīva un pacientiem droša sniegtā palīdzība, efektīvāka resursu izmantošana, zinoši, motivēti un apmierināti darbinieki.

Iepazīsties ar *Stratēģijas dokumentu*:

 [Pirmsslimnīcas neatliekamās medicīniskās palīdzības stratēģija 2020.-2026. gadam](#)

 [Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta darbības stratēģija līdz 2021. gadam](#)

Mediķu brigādes, kas dodas uz izsaukumiem

Lai nodrošinātu kvalitatīvu un savlaicīgu palīdzības sniegšanu, dienestā strādā dažāda tipa brigādes, kas var atšķirties pēc personāla sastāva - divi mediķi un operatīvā medicīniskā transportlīdzekļa vadītājs, viens mediķis un operatīvā medicīniskā transportlīdzekļa vadītājs vai divu mediķu brigāde, no kuriem viens vada arī operatīvo auto. Ikdienā brigādes gatavas sniegt palīdzību dažādās situācijās, taču īpaši kritiskās situācijās, piemēram, avārijā ar daudz cietušajiem, smaga saslimšana, kritiens no augstuma u.c., tiek piesaistītas arī reanimācijas, intensīvās terapijas vai ārstu speciālistu brigādes.

To, cik ātri NMPD mediķu brigādei jānokļūst izsaukuma vietā uz augstākās prioritātes izsaukumiem, nosaka 2018. gada 28. augusta MK noteikumi Nr.555 "Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība". Tie paredz, ka 75% gadījumu NMPD brigādēm notikuma vietā jānokļūst:

Republikas pilsētās (Rīga, Daugavpils, Liepāja, Valmiera, Jūrmala, Jēkabpils, Jelgava, Ventspils, Rēzekne) – 12 minūšu laikā no izsaukuma pieņemšanas laika;

novadu pilsētās – 15 minūšu laikā no izsaukuma pieņemšanas laika;

pārējās teritorijās – 25 minūšu laikā no izsaukuma pieņemšanas laika.

Atbilstoši minētajiem MK noteikumiem savlaicīgi izpildīts izsaukums nozīmē laiku no izsaukuma pieņemšanas brīža līdz NMPD brigādes ierašanās brīdim pie pacienta. Izsaukuma pieņemšanas brīdis ir tad, kad dispečers ir noskaidrojis notikuma adresi un izsaukums nodots izpildei tuvākajai brigādei.

Ārkārtas tālrunis 113 un dispečeri

Ikdienā visu brigāžu darbu pirmsslimnīcas neatliekamās medicīniskās palīdzības etapā organizē Operatīvās vadības centrs, kas atrodas Rīgā un Daugavpilī. Centra izsaukumu pieņemšanas dispečeri atbild uz ārkārtas tālruņa "113" zvaniem un reģistrē izsaukumus. Ja izsaukums tiek pieņemts, tad to caur speciālu programmu nodod brigāžu vadības dispečeriem, kuri izvērtē operatīvo situāciju un nodod izsaukumu tuvākajai brigādei. Lai to veiktu, brigāžu vadības dispečeriem ir pieejamas tiešsaistes karte, kurā viņi redz visas brigādes un to statusus - vai tās ir brīvas, izsaukumā vai transportē pacientu uz ārstniecības iestādi.

Vienlaikus Operatīvās vadības centra ārsti sniedz arī attālinātu atbalstu dienesta mediķu brigādēm - tie konsultē sarežģītākos gadījumos un saskaņo pacienta nogādāšanu uz tuvāko, atbilstošāko slimnīcu. Kritiskās situācijās dispečercentra mediķi zvanītājam telefoniski sniedz padomus, kā rīkoties un palīdzēt cietušajam, kamēr brigāde ir ceļā.

Centra mediķi nepieciešamības gadījumā sazinās arī ar citiem operatīvajiem dienestiem. Lai spētu pēc iespējas ātrāk sniegt medicīnisku palīdzību cietušajam vai saslimušajam, nereti ir nepieciešams piesaistīt Valsts policiju, pašvaldību policijas, Valsts

ugunsdzēsības un glābšanas dienestu u.c. iestāžu darbiniekus. Šāda sadarbība ikdienā nepieciešama, lai, piemēram, palīdzētu cietušo izvilkt no avarējušā auto, iekļūtu dzīvoklī, kur bezpalīdzīgā stāvoklī ir nokļuvis kāds cilvēks, vai, lai pasargātu mediķus no agresīviem pacientiem vai viņu līdzcilvēkiem u.c. iemeslu dēļ.

<https://www.nmpd.gov.lv/lv/pirmsslimnīcas-neatliekama-mediciniska-palīdzība>